

"És leszen azután, hogy kiöntöm lelkemet minden testre, és prófétálnak a ti fiaitok és leányaitok; véneitek álmokat álmodnak; ifjaitok pedig látomásokat látnak." (Jóel 2, 28)

"OLYAN VOLT, MINT EGY GALAMBECSKA"

Molnár-Veress Pál lelkipásztor gondolatai Pünkösöd szombatján

Gyermeki szívünkben mindig volt valami különös érzés, amikor évről évre elhangzott a templomban a visszatérő pünkösdi történet, amikor "lőn, nagy hirtelenséggel az égből mintegy sebesen zúgó szélnek zendülése eltelé az egész házat", "és megjelentek előttük kettős tüzes nyelvek, és üle mindenikre azok közül." Képzeletben máris a fejünk fölött pislákolnak a kis kettős tüzes nyelvecskék, s a templomot csupa ragyogás töltötte be, meleggel és mélységes jósággal övezve.

Magasztos, felemelő és ünnepi hangon folytatta a pap, jó apánk az igeszakaszt, és olvasta számunkra akkor még ismeretlen népek, országok és tartományok neveit: "Párthusok és médek és elámiták, és kik lakoznak Mezopotámiában, Júdeában és Kappadócziában, Pontusban és Ázsiában, Frígiában és Pamfiliában, Egyiptomban és Líbiának tartományiban", római jövevények, zsidók, prozeliták, krétaiak és arabok... hallják, amint az ő nyelvükön szólják az Istennek nagyságos dolgait!

És a Lélek, mintha egy hatalmas nagy madár volna, száll a magasságos egekben hegyeken és völgyeken át, s alant az utcákon, tereken és folyók mentén emberek bámulják, aztán mintha már együtt szállnának vele, de mintha már a mi udvarunk fölé is ért volna az a nagy madár, és óriási szárnyainak suhogása, meg a levegő zúgása közepette magával ragad minket is... Felemelő és magasztos, félelemmel és mégis oly biztonsággal eltöltő érzés fog el, s nem tudnánk megmagyarázni, mi az, ami velünk történik, csupán annyit tudnánk elmondani, hogy mintha éreznénk: eltöltött, minket is betöltött valami csodálatos erő, pünkösöd csodája, Istennek Szent Lelke. Aki megígértetett, aki eljött, s aki velünk együtt is, de egyenként és külön-külön is itt van, velünk van mindenkoron.

Ez volt gyermeki lelkünket elragadó átélésünk, ünneplésünk és örömünk. Azóta sok-sok évtized elmúlt, és átélések, ezernyi élmény, emlékek, megtörtént, vagy csak megérezett dolgok egymásra rakódott hosszú során túl még mindig nem értünk mindent a pünkösdi történetből. Nem tudjuk, mi az hogy lélek, s azt aztán egyáltalán nem, hogy mi, vagy inkább ki a Szent Lélek? Istent, mint Atyát el tudjuk képzelni, hiszen ő mondta: Teremtsünk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra. Akkor tehát az ember olyan, mint az Isten! Jézusban sem, vagy őbenne hinni sem nehéz, hiszen emberi formában élt a földön; itt volt, velünk volt, s hogy elment? ... Olyan sokan elmentek közülünk, s fel sem vetődik bennünk, hogy megkérdőjeleznénk egykori valóságukat, s az elmondottaikban, a ránk bízottakban való hitünket.

S ha már a Szentháromságról, s benne harmadikként a Szentlélekről beszélünk: - hinni benne? Az mi? Vagy ki? Vagy csak egyszerűen az emberben lakozó lélekben hinni, melynek helyét sem tudnánk meghatározni testünkben?! Szerintem sokkal egyszerűbb kérdésre keresem magam a választ: Egyáltalán kell-e "hinni" benne?

Pünkösöd ünnepéhez még ma is annyi kedves és kellemes érzés és emlék fűződik: virágba borult és megbolondult természet, a ferge diákot a hegyre kicsaló kacagó napsugár, a Rákóczi-lépcsőn a Művészeti felé szökdécselő kisfiú, Somostető, kirándulások a Kelemen- és Fogarasi-havasokban, aztán néhány legyintés az élettől, búcsúzó nagypapa, titkolózásra és elhallgatásra ítélt múlt, fiók mélyébe bújtatott nemzeti színű kokárda, családi címer, indexre tett könyvek, Duna-csatornánál raboskodó rokonok, aztán egy betelepített és agresszív idegenektől "megvadult ország"... Majd az intézet kapuját átlépő, hitet kereső, és rövid idő alatt kiábrándult fiatal, tiszta szívvel indult házasság, gyönyörű gyermekek, majd félbetört, zátonyra futott élet. Menekülés... Idegen földön az első karácsony, az első húsvét, az első pünkösöd, harminchét évesen az első, az Igét ismét számba vevő prédikáció szabadon megvallott félelemmel és keserűséggel: "Oly korban éltem én e földön..."

Svédországban, az első istentiszteletek után a szokásos kávézással egybekötött további együttlét és beszélgetés során rájöttem, hogy protestáns istentiszteleteinkre sok római katolikus hívőnk is eljön. Rájöttem, hogy itt kevés a jelentősége a felekezeti hovatartozásnak, vagy annak, hogy ki honnan és mikor érkezett. A legfontosabb mindig az egy nyelvet beszélők együttléte volt, s ez kegyességi irányzatoktól függetlenül egyaránt boldogsággal, örömmel, erővel, Szent Lélekkel töltött el mindannyiunkat. Olykor hitünkkel, ünnepeinkkel - így pünkösöd ünnepével kapcsolatban is - szóba került azok eredete. Érdemes most erről is néhány szót ejteni:

Lássuk előbb a magyar "pünkösöd" szó eredetét. A görög "**pentekosztész**" szóból ered, melynek jelentése "ötvenedik". És miből adódik az az ötven? Hétszer hét az negyvenkilenc, s ami utána van, az egy ünnepnap, melynek kétféle jelentése is van. De menjünk még távolabbi múltba.

Az első jelentés a zsidó történelem legnagyobb ünnepével, az Egyiptomból való szabadulás, a pászáh ünnepével függ össze. A fáraó ugyanis nem akarta elengedni a rabszolgaként dolgozó zsidókat, ezért Isten tíz csapást hozott Egyiptomra, melyből az utolsó az elsőszülött gyermekek halála volt. Aki viszont házat, kapuját egy bárány vérével megjelölte, azt a házat a halál angyala elkerülte. Az így cselekvő zsidók gyermekei életben maradtak, az egyiptomiak elsőszülöttéi viszont elpusztultak. Megszabadulásuk napját a zsidók az elkerülés ünnepe (*hág hápészah*) kifejezéssel illették.

A pászáh ünnepe egyúttal a tavasz beköszöntével, s a jó termés reményében való áldozat bemutatásával is egybeesett. S amikor másnap megkezdődött az árpa aratása, megkezdődött a napok, a hetek számítása is, tudván, hogy hét hét múlva beérik és aratásra kerül az árpa. Úgy számolták a napokat (és heteket), hogy naponta egy-egy kalászt félretettek, s ha hét kalász összegyűlt, kévébe fonták, s amikor a hét kéve, azaz hétszer hét = 49 kalász összegyűlt, avagy 49 nap elmúlt, a következő (az ötvenedik) napon megtartották az új kenyér ünnepét. Pászáh (azaz a zsidók húsvétja) után a hetedik hét elmúltával (hetek, azaz *sávuot* ünnepén) ettek először új kenyeret. Így függ össze az Egyiptomból való szabadulás, a zsidó húsvétja, a "pászah" (görögül: pászka) ünnepe az ötven nappal (görögül **pentekosztész**) későbbi ünneppel, amelyből a mi pünkösöd szavunk származik.

És itt jön elő a pünkösöd (a görög pentekosztész) előzménye, a hetek (héber *sávuot*) másik jelentése: a törvény, az esküvés, mely egyúttal a Sínei-hegyen történt törvényadásra és esküvésre emlékeztet. Amikor ugyanis Isten Mózesnek átadta a Tízparancsolatot, két eskü hangzott el: Mózes „*azután vevé a szövetség könyvét, és elolvasta a nép hallatára; azok pedig mondának: Mindent megteszünk, amit az Úr parancsol, és engedelmeskedünk!*” A másik eskü Isten részéről hangzott el Mózes és népe, a választott nép felé: „És

lesztek ti nékem papok birodalma és szent nép. Ezek azok az igék, melyeket el kell mondanod Izráel fiainak!”

Az ókeresztények kezdettől fogva a húsvéthoz kötötten tartották meg az ötvenedik napot. A Krisztus utáni háromszáz évesekben, tehát a IV. század elején már egyre több említés történik az ünnepről. Pünkösd ünnepi napján három fontos esemény történt: a Szentlélek eljövetele, mint Krisztus megváltó tettének gyümölcse és beteljesítője; az Egyház alapítása, illetve az egész világra kiterjedő Missziós munka kezdete. Ezek az események Urunk, Jézus Krisztus ígérete alapján történtek. Ezt tükrözi a katolikus egyház e napra szóló antifónája is:

„Ma teljessé lett a Pünkösd ünnepe, alleluja;
ma megjelent a Szentlélek az apostoloknak a tűzben,
és karizmatikus ajándékokat osztott nekik;
elküldte őket az egész világra, hogy hirdessék az igét, és tanítsák:
Aki hisz, és megkeresztelkedik, üdvözülni, alleluja.”

A Szentlélek kiadását, kitöltését Jóel próféta jövendöli meg könyvében. Előbb egy nagy történelmi tablót fest arról az országról, melyben él.

”Amit a sáska meghagyott, megette a szöcske, amit a szöcske meghagyott, megette a cserebogár, és amit a cserebogár meghagyott, megette a hernyó. (...) Egy nép jött fel az én földemre... Pusztává tette szőlőmet; összetörte fügefámat, mezítelenre hántotta és széllyelhányta...

Egy nép jött fel az én földemre. Betörnek a városba, futkároznak a kőfalon, felhágnak a házakra, betörnek az ablakokon, mint a tolvaj. (...)

És megzendül az Úrnak szava... De még most is így szól az Úr: Térjetelek meg hozzám teljes szívetek szerint; böjtöléssel is, sírással is, kesergéssel is. És szíveteket szaggassátok meg, ne ruháitokat, úgy térjetelek meg az Úrhoz, a ti Istenetekhez; mert könyörülő és irgalmas ő; késedelmes a haragra és nagy kegyelmű, és bánkódik a gonosz miatt. Ki tudja, hátha visszatér és megbánja, és áldást hagy maga után... (...)

Erre buzgó lón az Úrnak szeretete az ő földje iránt, és kegyelmezett az ő népének. (...) Ne félj te föld! Örülj és vigadozz, mert nagy dolgokat cselekszik az Úr! Ne féljetelek! Ti is, Sionnak fiai! örvendezzetelek és vígadjatok az Úrban, a ti Istenetekben; mert megadja néktek az esőt igazság szerint... És megtelnek a csűrök gabonával, és bőven öntik a szőlők a mustot és az olajat.

És lésszen azután, hogy kiöntöm lelkemet minden testre, és prófétálnak a ti fiaitok és leányaitok; véneitek álmokat álmodnak; ifjaitok pedig látomásokat látnak. Sőt, még a szolgálókra és szolgálóleányokra is kiöntöm azokban a napokban az én lelkemet. (...)

Félmilliónyi, háromnegyedmilliónyi ember indul el minden évben a csíksomlyói búcsúra. Pünkösd szombatján a Kis-Somlyó és a Nagy-Somlyó közötti nyeregben szent fegyellemmel és mindent átjáró, az együtt éneklés, az együtt imádkozás, az együvé tartozás örömmel, boldogsággal, büszkeséggel ékeskedő érzésével vannak együtt. A csíksomlyói búcsú a székelyek középkori eredetű fogadalmi zarándoklata, amely mára már az összmagyarság legjelentősebb keresztény eseménye. Pünkösd vasárnapjának hajnalán, a moldvai csángók a Szenvedő Jézus-kápolnánál gyülekeznek, ahol arccal kelet felé fordulva várják a napfelkeltét. Napvárás közben a *Jöjj, Szentlélek Úristen* kezdetű éneket éneklük:

Jöjj, Szentlélek Úristen, / áraszd reánk teljesen /mennyből fényességedet, / mennyből fényességedet! /
Jöjj el, jöjj el, / jöjj el, jöjj el, / jöjj, Szentlélek Úristen! //

Jöjj el, árvák gyámola, / jöjj el, szívünk orvosa, / oszd ki égi kincsedet, / oszd ki égi kincsedet! /
Jöjj el, jöjj el, / jöjj el, jöjj el, / jöjj, Szentlélek Úristen! //

Jöjj el, lelki vigaszunk, / testi, lelki gyámolunk, / érezzük bőségedet, / érezzük bőségedet! /
Jöjj el, jöjj el, / jöjj el, jöjj el, / jöjj, Szentlélek Úristen! //

A Csíki-havasok fölött felbukkanó Napban, a moldvai csángók a Szentlelket vélik felfedezni. Szerintük, aki arra érdemes, más szent dolgokat is láthat. A luzikalagori Csernik Antal így vall erről: *”Látnak sok mindent a Napba. A nap mutissa a Szentlelket. Láttam a Szentlelket, láttam a Golgota hedzsit három keresztvel. Láttam, hods a Krisztus ment fel a Golgota hedzsén. Emelte a keresztet, esett le. Még köt fel,*

még ment a nadzs magos hedzsre. Láttam osztmánd es, hodzs a Napból szakadott lang. S akkor megláttam a Szentlelket, uljan vot mind egy galambecska.”

Jóel próféta jövendölése Krisztus mennybemenetele után teljesebben, úgy, ahogyan azt az Apostolok cselekedeteiről szóló könyvből ismerjük. A Jóel könyvében leírt történelmi tablót - ha sokkal későbbi időkben, de - sokkal igazibb, hús-vér valóságban tapasztalták legfőképpen nagyszüleink, dédszüleink nemzedékei, s az ő közvetlen átéléseik és elbeszélések nyomán mi magunk is, ma élő utódok, emlékezők. Jóelt parafrázálva: Egy nép, több nép jött fel a mi földünkre. Pusztává tették szőlőinket; összetörték fügefáinkat, mezítenre hántották és széllyelhányták... / Egy nép, sok nép jött fel a mi földünkre. Betörték városainkba, futkároztak a kőfalakon, felhágtek a házakra, betörték az ablakokon, mint a tolvajok...

Kereken száz év telt el azóta, s oly jó volna a prófécia folytatását áthallani mai korunk zajos zsidvására, nekünk szólón:

Térjete meg hozzám teljes szívetek szerint; böjtöléssel is, sírással is, kesergéssel is. Térjete meg az Úrhoz, a ti Istenetekhez; mert könyörülő és irgalmas ő; késedelmes a haragra és nagy kegyelmű, és bánkódik a gonosz miatt. Ki tudja, hátha visszatér és megbánja, és áldást hagy maga után... Mert buzgó az Úrnak szeretete az ő földje iránt, és kegyelmez az ő népének. Ne félj te föld! Örülj és vigadozz, mert nagy dolgokat cselekszik az Úr! Ne féljete! Ti is, örvezzete és vígadjate az Úrban, a ti Istenetekben; mert megad néktek mindent igazság szerint...

Mert kiöntöm lelkemet minden testre, és prófétálnak a ti fiaitok és leányaitok; véneitek álmokat álmodnak; ifjaitok pedig látomásokat látnak.

Igen, nekünk is vannak véneink, akik oly sok mindent láttak és megértek, s vénekként talán majd mi is megláthatjuk a Napból kiszakadott lángban a Szentlelket, ”mely uljan volt, mint egy galambecska”.

Azt kérdeztem, hogy kell-e hinni az egykor pünkösdkor az apostolokra kiáradó Szent Lélekben? Válaszom egyszerű: a Szent Lélekben nem hinni kell, hanem nap mit nap megérezni és átélni ezernyi formában megnyilvánuló jelenlétét. Úgy, amint Istennek hálát adva sokatokkal átélhettem, átélhettük a sokszor záporozó esőben, majd felragyogó napban, sokszázezer földinkkel, sorstársunkkal, a hazalátogató és hazajött, a nagyvilágba szétszóródottakkal együtt, s énekbe foglalt imádságban tettük, és tesszük lélekben most is:

Ó én édes jó Istenem,
oltalmazóm, segedelmem,
vándorlásban reménységem,
ínségemben lágy kenyérem.

Vándorfecske sebes szárnyát,
vándorlegény vándorbotját,
vándor székely reménységét,
Jézus áldd meg Erdély földjét.

Vándorfecske hazatalál,
édesanyja fészkére száll.
Hazajöttünk, megáldott a
Csíksomlyói Szűz Mária.

Kérjük hittel és esdő szívvel 2020 Pünkösöd ünnepében: Békés, kegyelemteljes Pünkösöd szent ünnepén áldjon meg mindannyiunkat kegyelmes Istenünk, vezérlő Krisztusunk, s a bennünk lakozó, s az utunkban minket tovább kísérő Szentlélek.

Ámen

(Molnár-Veress Pál svédországi lelkipásztor)
2020 Május 30